

Externe betrekkingen

Aidan Chambers over lezers

'Wat moet een schrijver zonder lezers?' Zal Aidan Chambers gedacht hebben. Hij is niet alleen universitair docent, kinderboekenschrijver en uitgever maar ook een gerenommeerd 'leesbevorderaar'. Zo is het echtpaar Chambers de motor geweest achter het tot stand komen van het tijdschrift *Signal*, waarin (de omgang met) kinderboeken centraal staat.

Als gastdocent aan het Westminster College in Oxford heeft Chambers ervaren dat een goed voorbeeld niet altijd goed doet volgen. Kinderen worden geen aandachtige en kritische lezers omdat hun opvoeders dat zijn. De 'leesomgeving' moet daarvoor aan bepaalde eisen voldoen. In *De leesomgeving. Hoe volwassenen kinderen leren genieten van boeken* behandelt Chambers omstandigheden en activiteiten die tot lezen aanzetten. Welke boeken zijn er überhaupt voor welke doelgroep? Hoe maak je een keuze uit dat aanbod? Welke rol spelen voorlezen, ontmoetingen met auteurs en gesprekken over boeken? En hoe beïnvloeden lezers elkaar?

Chambers is een fervent voorstander van het delen van leeservaringen. 'Literatuur is niet het onaanraakbare domein van de schrijver, zij ontleent haar betekenis en waarde aan de lezer.' Het gaat om de dialoog tussen schrijver en lezer, tekst en lezer en tussen lezers onderling. In *Vertel eens. Kinderen, lezen en praten* beschrijft hij zijn bevindingen. Het boek bevat praktische aanwijzingen en ideeën om het praten over boeken in de klas of daarbuiten zo effectief mogelijk te maken. Hoe krijg je een gesprek van de grond? Welke fragmenten kies je daarvoor uit? Hoe houd je dat gesprek zo levendig, genuanceerd en zinnig mogelijk? En dat zonder het leesplezier aan te tasten! Op de Nationale Onderwijs Tentoonstelling van 17 tot en met 21 januari 1995 zullen beide boeken worden gepresenteerd.

Workshops

De Stichting ter Bevordering van de Studie van de Kinder- en Jeugdliteratuur organiseert in de periode van 20 februari tot 12 maart 1995 workshops onder leiding van Aidan Chambers. Daarin zal hij demonstreren hoe je kinderen kunt helpen meer te genieten en te begrijpen van de boeken die ze lezen. In de workshops voor mensen die werken met kinderen onder de twaalf jaar zal aandacht besteed worden aan *Lieveling, boterbloem* van Margriet Heymans. Voor de leeftijdsklasse boven de twaalf jaar staat *Jan, mijn vriend* van Peter Pohl centraal. Deelnemers lezen deze boeken van te voren.

In een algemene workshop zal Chambers aan de hand van *Mijn botjes zijn bekleed met deftig vel* van Ted van Lieshout demonstreren hoe illustraties het lezen beïnvloeden.

De workshops zullen op verschillende opleidingsinstituten en nascholingscursussen in Nederland en Vlaanderen plaatsvinden. Ze duren inclusief koffiepauze tweeënehalf tot drie uur en worden in de ochtend, middag of avond gegeven. Het aantal deelnemers is minimaal 15 en maximaal 40. De kosten,

Externe betrekkingen

inclusief het te lezen boek, bedragen F40,-/800 BF. Informatie over een van de drie workshops kan men verkrijgen bij Toin Duijx. Postbus 17162 1001 JD Amsterdam of telefonisch: 071-274078.

Aidan Chambers, *De leesomgeving. Hoe volwassenen kinderen leren genieten van boeken* (Amsterdam 1995) Querido. Prijs: F.25,-/500 BF. ISBN 9021457423 NUGI 724,951 Oorspronkelijke titel: *The Reading Environment. How adults help children to enjoy books*

Aidan Chambers, *Vertel eens. Kinderen, lezen en praten* (Amsterdam 1995) Querido. Prijs: F.32,50/650 BF. ISBN 9021457431 NUGI 724,951 Oorspronkelijke titel: *Tell me, Children, Reading & Talk*.

Nascholing voor de sectie Nederlands

Het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum heeft samen met andere instituten een reeks nascholingsactiviteiten ontworpen, variërend van eendaagse conferenties tot langere cursussen. Alle informatie is terug te vinden in de vakcatalogus Nederlands 1994/1995.

Basisvorming. Alle scholen worden binnenkort geconfronteerd met de afsluiting van de basisvorming en de aansluiting op de bovenbouw en de nieuwe examens. Vragen hieromtrent komen aan de orde op twee eendaagse conferenties die in de periodes november/december (afsluiting) en februari/april (aansluiting) op verschillende plaatsen georganiseerd worden. (kosten f. 125,- inclusief map, materiaal en lunch)

Computer in de klas. Eind 1994 en in de eerste maanden van 1995 worden de tweedaagse conferenties 'Doe meer met de computer' voor gevorderden georganiseerd in Utrecht, Zwolle en Eindhoven. Van deelnemers wordt verwacht dat ze vertrouwd zijn met de computer als tekstverwerker (WP 5.1) en enige ervaring hebben met het gebruik van de computer in de klas.

Behalve vragen naar het gebruik van de computer bij de verschillende vakonderdelen en de criteria voor de keuze van software komt ook het zelf werken met diverse pakketten, een database en het gebruik van de computer in combinatie met de methode aan bod. In de periode tussen de twee conferentiedagen voeren de deelnemers enkele lessen uit, die op de tweede bijeenkomst besproken kunnen worden. De kosten bedragen f.250,-, inclusief materiaal, boek, brochures en lunches.

Massamedia bij Nederlands

In de eerste maanden van 1995 kunt u in Utrecht en Eindhoven nog terecht op de eendaagse conferentie (met terugkommiddag): *Massamedia bij Nederlands: doen!* De dag is bedoeld voor docenten, die in hun lessen meer aandacht willen besteden aan de rol, functie en het gebruik van massamedia, maar terugschrieken voor vragen als: 'Wat is de maatschappelijke rol die de media spelen in de communicatie?'. Of die bijvoorbeeld wat methoden willen leren kennen waardoor je leerlingen laat ervaren welke technieken door de massamedia gebruikt

Externe betrekkingen

worden om de luisteraar, lezer of kijker te beïnvloeden. Het doel van deze conferentie is om deze en andere vragen op zo'n manier aan bod te laten komen dat de kerndoelen die betrekking hebben op de massamedia verantwoord in de lespraktijk gerealiseerd kunnen worden.

De kosten bedragen f240,- inclusief materiaal en lunch.

Maatwerk. Het APS/Informatiepunt Nederlands organiseert ook studie(mid)-dagen in samenwerking met scholen. Op die manier kunt u zelf invulling geven aan de bijscholing. Aan Maatwerk gaat een intake-gesprek vooraf om een helder beeld te krijgen van de wensen en de mogelijkheden van de sectie en de school en om duidelijke afspraken te maken. Maatwerk biedt zeker mogelijkheden voor secties van scholen die een samenwerkingsverband in de regio hebben. (f 800,- per dagdeel)

Informatiepunt Nederlands. Bij het informatiepunt Nederlands kunt u terecht met vragen over vakinhouden, publikaties, leer- en hulpmiddelen, inhoud en kosten van maatwerk op uw eigen school of groep van scholen, cursussen, conferenties en algemene vragen over de basisvorming. Dit kan zowel schriftelijk als telefonisch of per fax.

Informatiepunt Nederlands/Algemeen Pedagogisch Studiecentrum, Postbus 85475
3508 AL Utrecht /Zwarte Woud 2 3524 SJ Utrecht. Telefoon: 030-856712, fax:
030-890182

Vraagbaak Nederlands

In het voorjaar van 1995 verschijnt de *Vraagbaak Nederlands*, een gids voor leraren Nederlands in het secundair onderwijs in Nederland en Vlaanderen. Deze gids geeft een overzicht van relevante adressen, beschrijving van bronnen en materialen, onderwijsinformatie en literatuur in het vakgebied.

Vorig schooljaar heeft een aantal verenigingen van leraren Nederlands in Vlaanderen en Nederland het initiatief genomen om samen met het Algemeen Pedagogisch Centrum de *Vraagbaak Nederlands* uit te geven, met financiële steun van de Taalunie. De gids is bedoeld om leerkrachten in het secundair onderwijs in één publikatie een zo volledig mogelijk overzicht te geven van de stand van zaken in het vak, overheidsregelingen, beschrijving van bronnen, relevante adressen en literatuur op het vakgebied.

Rubrieken

De gids is ingedeeld in een aantal rubrieken. In 'De situatie van het onderwijs Nederlands' wordt een beschrijving gegeven van het moedertaal- en NT2-onderwijs in Nederland en Vlaanderen. In 'De stand van het vak' treft u een beschrijving aan van vakdidactische overzichten, leerplannen en recente ontwikkelingen voor het vak als geheel en specifieke onderdelen ervan. Onder de noemer 'Bronnen' wordt uitgebreide informatie opgenomen over lesmaterialen, tijdschriften, (audio-visuele) media en andere leer- en hulpmiddelen.

Een apart onderdeel is gewijd aan 'Toetsing' met speciale aandacht voor

Externe betrekkingen

kerndoelen, eindtermen en examenregelingen. Essentieel voor de gids is ook de rubriek 'Adressen' met informatie over verenigingen, overheidsinstanties en instellingen die zich bezig houden met ondersteuning en onderzoek in het voortgezet onderwijs in Nederland en Vlaanderen. Ook zal een vergelijkende lijst met termen Nederlands-Vlaams worden opgenomen. Aan de Friese taal wordt een apart onderdeel gewijd met een soortgelijke opzet in rubrieken.

Interesse?

In de Vraagbaak Nederlands staat alle informatie die u nodig kunt hebben overzichtelijk bij elkaar. Dus geen zoek meer in die stapel boekjes, folders, brieven en aankondigingen!

Leden van de meewerkende verenigingen in Vlaanderen (VON-België, VVL, VVM en VLENEGO) en in Nederland (Levende Talen - Nederlands, SPL, VDN en VEL) kunnen de Vraagbaak bestellen via een bestelbon die te zijner tijd in hun verenigingsblad zal worden opgenomen.

De prijs voor leden van de deelnemende verenigingen zal ca. BF 200, respectievelijk f 10,-, bedragen (incl. verzendkosten).

Voor niet-leden zal de prijs f 24,50 excl. verzendkosten bedragen.

Let op de bestelbon die te zijner tijd uw verenigingsblad wordt opgenomen!

Sappho-dag aan de Vrije Universiteit

De studierichting Griekse en Latijnse Taal en Cultuur organiseert in samenwerking met het instituut voor Didactiek en Onderwijspraktijk van de VU (IDO/VU) op 14 januari 1995 een nascholingsdag gewijd aan Sappho. Classici, Neerlandici en andere belangstellende kunnen deze dag bezoeken. De lezingen worden gehouden door prof. dr. Slings ('Sappho, dichteres in haar tijd'), Caroline Fisser (voordracht), dr. J.H. Blok ('Sappho, vrouw in haar tijd'), dr. R. Th. van der Paardt ('Sappho-vertalingen') en Elly de Waard ('Sappho en ik'). In de middagpauze wordt Tsoupaki's *Sappho's Tears* ten gehore gebracht.

De dag wordt officieel geopend om 10.00u en om 15.50u is de laatste lezing afgelopen. De kosten bedragen f150,- inclusief koffie en thee; voor de lunch komt daar f20,- bij. Inlichtingen kunt u verkrijgen bij: Caroline Fisser: 020-6797318. Inschrijven kan bij: IDO/VU de Boelelaan 1115, 1081 HV Amsterdam, t.a.v. Helma Szarzynski, 020-5487316. (s.v.p. vermelden wel/geen lunch).

Een zoen van Europa

Weet u het nog, de aanloop naar 1992, toen de Europese grenzen zouden verdwijnen? In vermetel vertrouwen dat het met Europa de goede kant op ging namen we het initiatief tot een conferentie waarin het literatuuronderwijs in Europees perspectief werd geplaatst en durfden haar te noemen: *Een zoen van Europa*. Maar Europa liet zich niet kussen. Dat konden tijdens de conferentie al verschillende sprekers duidelijk maken.

Externe betrekkingen

Toch levert de neerslag van de bijna twintig lezingen, causerieën en onderzoeksverslagen nu een rijk en interessant boek op, waarin gedachten over de ideale literaire vorming samengaan met heel praktische voorstellen en nuchtere vaststellingen over de toekomst van het literatuuronderwijs.

Na een inleiding van de redactie over de plaats die de Europese literatuur tot op heden in de Nederlandse literaire vorming heeft ingenomen geven de classici *Rudi van der Paardt* en *Anton van Hooff* aan welke schitterende kansen er zijn voor de 'come-back van de klassieken' in het onderwijs, bij Nederlands door middel van mooie vertalingen, bij de klassieken doordat daar veel meer sprake is van literaire vorming. Bijbel-exegeet *Ellen van Wolde* laat zien welke verhalen uit het oude en nieuwe testament buitengewoon geschikt zijn om als literatuur te lezen.

Van vroeger zijn er vanzelfsprekend ook de verhalen uit de middeleeuwen. *Frits van Oostrom* toont aan dat de middelnederlandse literatuur een echt middeuropese literatuur was en *Paul Wackers* laat zien hoe 'onsterfelijk' de *Reinaert* is, ook in onze tijd.

Met de informatieve beschouwing van *Veronika Kiss-Spira* over de plaats van de niet-Hongaarse Europese literatuur in het Hongaarse curriculum maken we de overstap naar het onderwijs zelf. *Robert Proterough* en *Lars-Göran Malmgren* trekken de lijn door van het nationale naar het internationale curriculum in respectievelijk Groot-Brittannië en Scandinavië. En Vlaming *Ronald Soetaert* kan met enige tevredenheid vaststellen dat nu ook Nederlanders gaan nadenken over de relatie eigen culturele identiteit en Europese identiteit.

Kwalitatief onderzoek naar het literatuuronderwijs door *Piet-Hein van de Ven* levert nuttige kennis op over de interactie tussen leraar en leerlingen. Kwantitatief onderzoek naar de relatie leesbetrokkenheid en leeshouding door *Saskia Tellegen* en *Lilian van der Bolt* toont onder meer aan hoe verschillend leraren en bibliothekmensen aankijken tegen wat belangrijk is in literatuur.

Docenten en schoolboekenmakers *J.A. Dautzenberg* (Nederlands) en *Dick Siersema* (Engels) leggen de nodige scepsis aan de dag, wanneer het gaat om bepaalde vormen van literatuurdidactiek, terwijl *Piet Gielen & Xander Noë* en *Jacques de Vroomen* concrete voorbeelden geven van hoe je les zou kunnen geven vanuit een leerlinggerichte opvatting.

Als daverend slotstuk het uiterst nuttig gebleken betoog van *Theo Witte* (Nederlands) om, als er dan toch teruggang komt in het aantal lesuren voor de bovenbouw/de tweede fase, van de nood een deugd te maken en na te denken over internationaal of Europees literatuuronderwijs.

Wam de Moor, Márgitka van Woerkom (red.) *Een zoen van Europa. Literatuuronderwijs in Europees perspectief* (Nijmegen 1994)

Formaat 15 x 23 cm, 204 bladzijden, f 30,-. Verzendkosten f 7,50

U kunt dit boek bestellen door overmaking van f. 37, 50 op girorekening 2333985 van de Faculteit Letteren Katholieke Universiteit Nijmegen, Vakgroep Algemene Kunstwetenschappen, Erasmusplein 1, 6500 HD, t.g.v. project nummer 23/8150.60 onder vermelding van EEN ZOEN. (Hebt u deelgenomen aan de onderhavige conferentie dan wordt het boek u kosteloos bezorgd.)

Op de volgende jaargang!

